

Bogár László: Kapu?rök alkonya?

2025 január 07. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Évezredek óta rendíthetetlen világdiktatúrája (volt már jakobinus, bolsevik, mostanában „progresszív”,) nyilván a jöv?ben is fennmarad,

A hatalom lényege az akaratátvitel, kissé leegyszer?sítve, aki hatalmat gyakorol, az ezzel az aktussal a saját

akaratát viszi át másokra. Ennek az akaratátvitelnek sok fajtája létezik, de érdemes áttekintenünk, hogy melyek a legfontosabbak.

Ami a leginkább kézenfekv? eszköz az a közvetlen fizikai er?szak, illetve az ezzel való fenyegetés. Ám bármilyen kézenfekv? „megoldás” is ez, a fajlagos költségei igen magasak, ráadásul jelent?s „kockázattal és mellékhatással” is járhat. Ezért a liberális demokrácia fed?néven általánossá vált globális diktatúra, a közvetít? mez?k három nyalábjával, mint a „soft power” („puha er?szak”) fegyvereivel (vagyis a kereskedelem, pénz és média segítségével) tett kísérletet az elmúlt évszázad során az „olcsóbb” és kevésbé kockázatos hatalomgyakorlásra.

Eddig úgy általában „rendben” mentek a dolgok, de mostanában mintha csikorogna a gépezet, és a „kapu?rök”, mint például a leglátványosabban Elon Musk a liberális oldalról sorban átállnak a „populista” oldalra, jelen esetben Trump uralmi rendszeréhez. Mivel mindez a globális hatalomgyakorlás eddig elképzelhetetlen mélység? változását hozhatja magával, el kellene töprengenünk azon, hogy mi is történik valójában. De még miel?tt ebbe belevágnék, némi magyarázattal tartozom a címet illet?en.

A „kapu?r” (angolul „gatekeeper”) kifejezés az uralkodó médiaelmélet egyik alapfogalma, nagyon leegyszer?sítve azt a mechanizmust és szervezeti-intézményi rendszert illetik ezzel, amely világossá teszi, hogy mir?l és mit kell gondolnia annak, akinek „kedves az élete”, vagyis aki nem akar kitaszított pária lenni a „csinált” valóságok e „szép új világában”. Érdemes szó szerint idézni, amit err?l „Magyarország legolvasottabb hírportáljának” elemz?je ír, íme! „A digitális forradalom és különösen a közösségi média a f? oka a változásnak. Ezek megszüntették a mainstream médiát mint kapu?rt, amely biztosította, hogy a nyilvános diskurzus nagyrészt a civilizáció és a közös narratíva véd?korlátjai mögé szoruljon. Mostanra kiderült, hogy az emberek, ha lehet?séget kapnak rá, vonzódnak az agitációhoz, és rendkívül fogékonyak a hazugságokra.”

Érdemes lenne persze elgondolkodni azon, hogy a liberális elemz? vajon ki által és milyen procedúra keretében lett felhatalmazva arra, hogy eldöntse, mi az egyetlen, igaz és „üdvözít?” (mármint a liberális „mennyországba” való bejutást biztosító) világértelmezési logika, és mit?l válik a kommunikáció valamilyen formája hazugságokkal teli primitív agitációvá. Vagyis hogy mi a politikailag korrekt kommunikáció és mi az, ami nem az. Nem nehéz észrevenni, hogy ez a cenzúra alig rejtett formája, ami apologetikus önbemutatása során önmagát mint a „civilizáció” és az erre épül? „közös narratíva” legf?bb védelmez?jét tünteti fel.

Csakhogy korunk világának legmélyebb tektonikus erej? hatalmi összeütközéseit éppen az okozza, hogy a „digitális szuperstruktúra” (amelynek nincs igazán jó megnevezése, a „közösségi média” meg végképp nem az) lehet?vé tette, hogy olyan elbeszélési módok is berobbanjanak a diskurzustérbe, amelyeknek kívül tartását, lévén ez a liberális világdiktatúra eminens érdeke, eddig sikeresen oldották meg a „kapu?rök”. Ám ez a kényelmes globális diktatúragyakorlás, a globális valóságipari m?vek üzemeltetése most megváltozóban van. Legyünk persze óvatosak, nem hihetjük komolyan, hogy a világot több ezer éve uraló „nem létez?” er? „csak úgy” simán feladná eddig gyakorolt hatalmát. Aligha hihet? komolyan, hogy engedte volna ennek az egész digitális szuperstruktúrának az elterjedését, ha nem lett volna pontos elképzelése arról, hogy miként fogja ezután is uralni a világot. (Ez még akkor is igaz, s?t talán ett?l igaz leginkább, ha lehettek olyan történések az elmúlt évezredek során amikor nem egészen úgy alakultak a dolgai, ahogyan azt eredetileg eltervezte. Ám ilyenkor is többnyire elégedetten csettintett és azt mondta, hogy ja, nem így gondoltam, de így még jobb.)

Évezredek óta rendíthetetlen világdiktatúrája (volt már jakobinus, bolsevik, mostanában „progresszív”,) nyilván a jöv?ben is fennmarad, de eddig értelmezhetetlen változások kezd?dnek el. Hogy ezek a változások ne az alávetettség és kifosztottság hatékonyabb új formáit hozzák magukkal, annak a minden ember számára a szó szoros értelmében „élet-halál” kérdést jelent? komplexumnak a ma létez? struktúradinamikájára kellene rátekinteni, amit jobb híján „egészségügynek” szokás nevezni, bár a „Big Pharma” világhatalmi szerepét elnézve inkább a globális betegségipari m?vek kifejezés írná le adekvát módon a lényegét. Hajlamosak vagyunk ugyanis azt gondolni, hogy e rendszer mindenütt a világon adott és megváltoztathatatlan. Pedig még talán egy évszázada sincs, hogy ez a rendkívül hatékony hatalmi rendszer a világ meghatározó t?kestruktúrái által „csinálva lett”.

A tudástermel? intézmények (orvosi képzés), az egészségjavak elosztását ellen?rz? intézmények (kórházak, klinikák), az egészet átfogó jogi szabályozás (vagyis az engedélyezések rendkívül szigorú rendszere), a finanszírozás (ezek a világ legnagyobb „pénztartályai” és egyben a legnagyobb csillagászati deficitek felhalmozói) és végül a legitimációs talapzatot adó tudásmeghatározó f?hatalom, amely eldönti, hogy mi a „tudományos”, ami persze „evidence based”, és mi nem az. Ez egy hihetetlenül komplex, jórészt átláthatatlan hatalmi rendszer, és ha most eddig elképzelhetetlen változások esélye nyílt is meg a Trump–Kennedy-páros számára, nem zárható ki,

hogy csak a „kapu?r” álruhája változik.

A szerz? közgazdász

Bogár Lászó - www.magyarhirlap.hu

Ajánló